

Motion till riksdagen 2023/24:508

av **Katarina Tolgfors (M)**

Oslo–Stockholm – ett järnvägsstråk av existentiellt intresse för det svenska försvaret och försvarsindustrin

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den säkerhetspolitiska aspekten bör vägas in i helhetsbedömningen av en satsning på förbättrad och utvecklad järnväg mellan Oslo och Stockholm och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning under mandatperioden gällande satsning på järnvägsstråket mellan Oslo och Stockholm och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de svenska och norska regeringarna bör ta fram en avsiktsförklaring gällande järnvägsstråket mellan Oslo och Stockholm med anledning av det som tas upp i motiveringen nedan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Järnvägstrafiken mellan Oslo och Stockholm lider brist på kapacitet och tillgänglighet. Det bromsar utvecklingen i hela stråket negativt och det försvårar möjligheten att utveckla relationerna Sverige-Norge och möjligheten att utveckla samarbetet mellan huvudstadsregionerna. Redan innan kriget i Ukraina och Sveriges Nato-ansökan var det mycket som talade för att det vore klokt att utveckla järnvägsstråket i regionen. Stråket har pekats ut som en brist i tidigare nationella planer och det har genomförts en ÅVS som bekräftar bilden. I ”Mulighetsstudien” som presenterades av Trafikverket och Jernbanedirektoratet gemensamt den 1 oktober 2022 slår man också fast att det finns stora resenärnyttor och klimatnyttor som motiverar att utveckla stråket, men det

säkerhetspolitiska perspektivet och betydelsen för svensk försvarsindustri lyftes aldrig. Så fort har utvecklingen gått.

Det är uppenbart att det är viktigt att ännu mer skyndsamt förbättra järnvägsstråket. I

”Ds 2017:66 Motståndskraft inriktningen för totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret” pekas samtliga fyra järnvägsförbindelser, inklusive Oslo–Stockholm, mellan Sverige och Norge ut.

”De svenska västliga förbindelserna är samtidigt viktiga för Finland i händelse av kris eller krig i vårt närområde. Dessa förbindelser är därmed av existentiellt intresse för både Sverige och Finland.”

I en rapport som Sweco gjort våren 2023 sägs att det svenska försvaret konstaterar att det bara finns fyra järnvägsförbindelser mellan Sverige och Norge, att det är för få, de har för dålig kapacitet och man behöver samsas med civila behov. På ett seminarium under Arendalsuke i augusti 2023 konstaterade företrädare för det norska försvaret att Sveriges och Finlands ansökan om medlemskap i Nato förändrar försvarsplaneringen i grunden också för Norge. ”Vi måste gå från att tänka nord-syd till att tänka öst-väst”, var deras bedömning.

Stråket mellan Oslo och Stockholm är redan på många sätt unikt ur ett totalförsvarsperspektiv. Över hälften av alla cirka 28 000 personer som jobbar inom totalförsvaret i Sverige jobbar i stråket. Och på liknande sätt ser det ut i Norge. Etableringen av artilleriregemente (A 9) är också en del i expansionen i regionen med säkerhetspolitisk bäring. Men stråket är också unikt för svensk försvarsindustri. Klustret runt Karlskoga dras med dåliga kommunikationer samtidigt som man måste expandera kraftigt och står inför ett omfattande rekryteringsbehov. Men det är inte bara Karlskoga. Längs hela stråket finns mängder med företag verksamma inom försvarssektorn, inte minst industrin som har etablerade samarbeten också med Norge. I stråket finns den kompetens och de tillstånd som krävs för verksamheten.

Både Trafikverket och Jernbanedirektoratet i Norge rekommenderar att man går vidare och utreder en ny förbindelse mellan Sverige och Norge. Trafikverket konstaterar dessutom i utredningen att det bör vara möjligt att hitta modeller för alternativ finansiering för en ny förbindelse mellan Oslo och Stockholm. Bolaget Oslo-Sthlm 2.55 menar järnvägen har en stor potential att finansieras med brukarintäkter, och flera privata aktörer, inklusive Jacob Wallenberg, har under året flaggat upp ett intresse att delta i finansieringen av en ny järnväg mellan Stockholm och Oslo.

Det både finns en stor potential i att utveckla förbindelsen, att det finns säkerhetspolitiska skäl som gör att det borde prioriteras högt och att det finns ekonomiska förutsättningar som borde göra det möjligt att hitta finansiering och intäkter som gör att det går att få till stora förbättringar snabbare.

Den svenska regeringen i samarbete med Norges regering bör beakta den säkerhetspolitiska aspekten och prioritera utvecklingen av järnvägssträckan mellan Oslo och Stockholm och tillsätta en utredning under mandatperioden gällande satsning på järnvägsstråket mellan Oslo och Stockholm. En gemensam avsiktsförklaring mellan Sveriges och Norges regeringar vore ett viktigt, första steg.

Katarina Tolgfors (M)